

Strategische visie 2025

INHOUDSOPGAVE

0. Samenvatting	4
1. Inleiding	6
2. Samen leven, samen werken	8
3. Uitstekend woon- en leefklimaat	10
4. Sterke sociale structuur	14
5. Vitale regionale economie	16
6. Dynamisch vrijetijdsgebied	18
7. Bestuur en organisatie	20
8. Status en motto	22

BIJLAGEN

A. Demografische trends en prognoses	26
B. Economisch profiel gemeente en regio	27
C. Speerpunten uit visie	28

Onze samenleving is constant in beweging en veranderingen gaan steeds sneller. Hierdoor is ook de verhouding tussen burger en overheid steeds aan veranderingen onderhevig. Dat heeft gevolgen voor de rollen en werkwijze die van de gemeente wordt verwacht. Daarbij moeten rollen worden ingevuld die traditioneel van aard zijn, maar ook steeds meer rollen die zijn gericht op ondersteuning en samenwerking. De samenwerkingsrol is van belang omdat de gemeente voor een succesvolle aanpak van maatschappelijke opgaven afhankelijk is van andere partijen in de samenleving. Dit vraagt om een gemeente die zich als partner voor anderen opstelt.

Veel inwoners zien het als de meest wezenlijke opgave voor de gemeente om te werken aan een woon- en leefklimaat van hoge kwaliteit. Daarom draagt de gemeente bij aan een aanbod van woningen dat rekening houdt met demografische trends en de wensen van woningzoekenden. Omdat de kwaliteit van de leefomgeving voor veel inwoners een belangrijke reden is om hier te wonen, richt de gemeente zich op de bescherming en verbetering van deze kwaliteit. In dit verband wordt bijzondere aandacht besteed aan natuur en groen in de leefomgeving en streeft de gemeente naar publieke voorzieningen (accommodaties) op maat voor iedere dorpskern.

Binnen het sociaal domein is het de bedoeling om te komen tot een structuur die is gebaseerd op de eigen kracht van mensen en sociale netwerken. Daarnaast biedt de gemeente samen met professionele aanbieders algemene voorzieningen en maatwerk-oplossingen voor zorg en hulp zodat "niemand in de kou blijft staan". Daarbij vormt het een uitdaging om na de stelselwijziging ook te komen tot een transformatie in de denk- en handelwijze van alle personen die hierbij betrokken zijn.

Omdat ondernemers, werkgevers en werknemers grensoverschrijdend denken en opereren, is binnen het economisch domein regionale samenwerking een vereiste. De gemeente werkt samen met andere overheden aan de ruimtelijke omstandigheden die bedrijven nodig hebben om te kunnen functioneren. Ook worden organisatorische maatregelen genomen die zorgen voor versterking van ondernemerschap en arbeidsmarktoptimalisatie in de regio. Op gemeentelijk niveau worden deze opgaven verder uitgewerkt met een accent op de herstructurering van (natte) bedrijventerreinen.

Op het terrein van vrijetijdsbesteding hebben gemeente en regio veel onderscheidend vermogen. Door er samen met ondernemers en andere organisaties voor te zorgen dat er meer te beleven is in de regio wordt het aantrekkelijker voor inwoners om hier te wonen en voor toeristen om het gebied te bezoeken. Dat heeft gunstige effecten voor het leefklimaat én de vrijetijdseconomie.

Vanuit bestuurlijk oogpunt is het een cruciale opgave om te blijven werken aan een goede relatie tussen burgers en bestuurders. Om nauw betrokken te kunnen blijven bij het leven in de dorpskernen is het nodig dat het gemeentebestuur zelfstandig blijft. Vanuit die positie is het nodig om de sturing van verbonden partijen op een adequate wijze te organiseren. De beoogde manier van werken stelt ook eisen aan de ambtelijke organisatie. Verwacht wordt dat de organisatie bestaat uit professionals die opereren als daadkrachtig partner voor iedereen die met de gemeente meewerkt aan de aanpak van opgaven.

Als motto voor deze strategische visie wordt "Samen maken we Maasgouw!" gebruikt. Dit maakt duidelijk dat we Maasgouw samen maken tot wat het is, maar kan ook gelezen worden als een oproep om samen te werken aan een beter Maasgouw.

Om als gemeente Maasgouw bewust en krachtig onze rol te vervullen is een heldere strategische visie nodig. Een visie die de maatschappelijke en bestuurlijke opgaven beschrijft waarmee de gemeente in de komende jaren te maken krijgt. Een langetermijnvisie die de hoofddoelen van de gemeente vastlegt en aangeeft op welke manier deze bereikt kunnen worden.

De strategische koers van de gemeente Maasgouw is voor het eerst beschreven in de "Missie en Visie" die in 2006 is opgesteld. Sindsdien is veel veranderd. Niet alleen veranderingen in de samenleving, maar ook in de taken en de organisatie van de gemeente. Dat vraagt om een nieuwe koersbepaling. Daarbij wordt ook bekeken welke koerswijzigingen nodig zijn, gelet op de gewijzigde maatschappelijke en bestuurlijke omstandigheden.

Een strategische visie moet bestendig zijn en betrekking hebben op een langere periode zodat deze niet na iedere bestuursperiode opnieuw geformuleerd moet worden. Daarom is het abstractieniveau van dit document relatief hoog. Het jaar 2025 fungeert als horizon voor deze visie. Daaruit blijkt dat de uitvoering van deze strategie meerdere jaren in beslag zal nemen, maar dat neemt niet weg dat het streven is om de gestelde doelen eerder dan 2025 te bereiken.

Totstandkomingsproces

Deze visie is het resultaat van een totstandkomingsproces dat eind 2015 is gestart. In het voorjaar van 2016 hebben college- en raadsleden gezamenlijk verkend welke opgaven zich in de gemeente aandienen. Daarna zijn inwoners uitgenodigd om op burgeravonden met het gemeentebestuur in gesprek te gaan of om een enquête in te vullen. Ook is een ondernemersdebat en een bijeenkomst voor experts in het sociaal domein georganiseerd. In totaal hebben 464 personen een enquête ingevuld of een bijeenkomst bijgewoond. De resultaten van de raadplegende fase zijn in de zomer van 2016 besproken in rondetafelgesprekken tussen raads- en collegeleden en belangstellende burgers, ondernemers en experts.

Opzet en leeswijzer

Deze visie kent de volgende opzet.

In **hoofdstuk 2** wordt gestart met het beschrijven van de veranderende rol van de (gemeentelijke) overheid in de samenleving. Daarbij veranderen de verhoudingen tussen bestuurders en ambtenaren en de andere spelers op het maatschappelijk speelveld zoals burgers, ondernemers en professionals.

In **hoofdstuk 3 t/m 6** wordt ingegaan op enkele algemene ambities die de gemeente nastreeft: een uitstekend woon- en leefklimaat; een sterke sociale structuur; een vitale economie en een dynamisch vrijetijdsgedrag. Deze ambities kunnen beschouwd worden als hoofddoelen van deze strategische visie. Per hoofdstuk worden deze uitgewerkt in doelstellingen voor de aanpak op de werkvelden.

In **hoofdstuk 7** komen opgaven voor bestuur en organisatie aan de orde. Die hebben betrekking op de relatie tussen burgers en bestuur, de zelfstandigheid van bestuur en de sturing van verbonden partijen. Ook wordt in dit hoofdstuk ingegaan op algemene eisen voor de ambtelijke organisatie.

Tot slot wordt in **hoofdstuk 8** ingegaan op de status, uitvoering en motto van deze visie.

blz 8

blz 10 - 17

blz 18

blz 20

Onze samenleving is constant in beweging en veranderingen gaan steeds sneller. Hierdoor is ook de verhouding tussen burger en overheid steeds aan veranderingen onderhevig. Dat heeft gevolgen voor de rollen en de werkwijze die van de gemeente worden verwacht. Daarbij neemt het belang van samenwerking steeds verder toe. Samen leven en samen werken kunnen niet los van elkaar worden gezien. Dat leidt voor de gemeente tot enkele centrale opgaven voor de komende jaren.

2.1 Nieuwe rolverdeling

Burgers komen in verschillende situaties en hoedanigheden in aanraking met de overheid. Iedere situatie leidt tot een andere rolverdeling. In het onderstaande overzicht wordt een globale aanduiding gegeven van deze rolverdeling en van de prestatie die daarbij van de overheid wordt verwacht.

Rol burger	Rol overheid	Typering prestatie
Kiezer	Vertegenwoordiger	Herkenbaar, aanspreekbaar
Klant	Dienstverlener	Klantgericht, proactief
Onderdaan	Regeltoepasser en handhaver	Voorspelbaar, consequent.
Betrokkene, partner	Ontwikkelaar	Visionair, partnergericht.
Wijkbewoner, gebruiker	Beheerder	Rationeel, flexibel
Belastingbetaler	Organisator	Doelmatig

De tabel laat zien dat voor rollen en prestaties van overheden een eisenpakket van toepassing is dat per situatie verschilt. Dat betekent dat een doelgericht streven naar een beter presterende overheid alleen maar mogelijk als dat per situatie wordt uitgewerkt.

Door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is onderzocht op welke wijze de rollen van de gemeente gaan veranderen. In het document "De gemeenten op weg naar 2020" wordt aangegeven dat op hoofdlijnen van de gemeenten in 2020 drie rollen worden verwacht:

- de traditionele rol
- de ondersteunende rol
- de samenwerkingsrol.

Als wordt gekeken naar takenpakket en opgaven van de gemeente dan laat de praktijk zien dat op de meeste werkvelden een combinatie van rollen is gevraagd. Samen met inwoners en andere betrokken partijen moet worden gewerkt aan een aangenaam woon- en leefklimaat, maar om de kwaliteit van de leefomgeving te kunnen beschermen moet de gemeente ook invulling geven aan een traditionele rol (vergunningen, handhaving). Binnen het sociaal domein komt de ondersteunende rol weliswaar steeds meer centraal te staan, maar is ook samenwerking nodig met vrijwilligers en professionals die zorg en hulp bieden aan mensen die dat nodig hebben. Binnen het economisch domein kan alleen maar samen met ondernemers gewerkt worden aan een vitale economie, maar blijft voor de gemeente ook een rol als "regeltoepasser" aan de orde.

De gemeentelijke organisatie staat komende jaren voor de uitdaging om invulling te geven aan de wisselende rollen die per werkveld van de gemeente worden gevraagd. Dat vraagt in iedere situatie om bestuurders en ambtenaren die zich bewust zijn van de rollen die de gemeente in de betreffende situatie moet en kan spelen. Daarbij bestaat een afhankelijkheid van het wettelijke takenpakket en kader, maar bestaat ook bewegingsruimte om in te spelen op specifieke omstandigheden. Daarbij zijn houding en gedrag mede bepalend voor het bereiken van de gewenste resultaten.

2.2 De gemeente als partner

In de afgelopen jaren is het besef sterker geworden dat iedere gemeente voor een succesvolle aanpak van maatschappelijke opgaven afhankelijk is van de samenwerking met andere partijen in de samenleving. Daarbij kan gedacht worden aan burgers die op tal van maatschappelijke terreinen actief zijn, maar ook aan de samenwerking met andere overheden, instellingen en bedrijven.

De noodzaak tot samenwerking vraagt om een gemeente die zich meer als partner gaat opstellen. Daarom is het nodig dat de gemeente in gesprek blijft en gaat met iedereen die meedoet of wil meedoen bij de aanpak van maatschappelijke opgaven. Dit vraagt om "oog en oor" voor iedereen die -vrijwillig of professioneel- werkt aan opgaven op het gebied van wonen en leefbaarheid, zorg en hulp of economie. Daarbij moet de gemeente zich afvragen hoe ze voor deze mensen een partner kan zijn waarop ze kunnen bouwen. Een partner die rekening houdt met ieders positie, belangen en mogelijkheden. Een partner die erkenning, steun en stimulering biedt en daar waar mogelijk lasten of barrières wegneemt. Vanuit die gedachte vormt "Samen maken we Maasgouw" een motto dat in houding, gedrag en werkwijze van de gemeente centraal moet staan.

3.

UITSTEKEND WOON- EN LEEFKLIAMAAT

In de raadpleging voor deze visie is gebleken dat veel inwoners het als de belangrijkste opgave voor de gemeente zien om te zorgen voor een woon- en leefklimaat van hoge kwaliteit. Dat kan vertaald worden in een opgave om te zorgen voor een vraaggericht aanbod van woningen in de gemeente, maar houdt ook verband met taken die zijn gericht op de de kwaliteit van de leefomgeving.

Ook vormt het een uitdaging om te zorgen voor een adequaat niveau van publieke voorzieningen (accommodaties) in de dorpen.

3.1 Wonen in Maasgouw

In de gemeente Maasgouw heeft zich een trend van bevolkingsdaling, ontgroening en vergrijzing ingezet (zie Bijlage A). De verwachting is dat de trend van lichte bevolkingsdaling zich in de dorpen in Midden-Limburg gaat doorzetten. Deze prognoses hebben tot gevolg dat in regionaal verband afspraken zijn gemaakt over de aanpassing van plannen voor woningbouw, over vraaggericht aanbod van koop- en huurwoningen en over het realiseren van combinaties van van zorg en wonen in overleg met corporaties en zorgaanbieders. Dit vraagt om een aanpak op maat waarbij de wensen en behoeften van inwoners en woningzoekenden centraal staan. Ook is het in dit verband nodig om in te zetten op de promotie van Maasgouw als aangename woongemeente.

Uit de burgerraadpleging blijkt dat “kwaliteit van leefomgeving en landschap”, “werkgelegenheid in de gemeente of de regio” en “bereikbaarheid via autowegen” voor inwoners belangrijke redenen zijn om in de gemeente Maasgouw te wonen. Daarmee worden aanknopingspunten geboden voor het versterken en promoten van Maasgouw als woongemeente.

Hierna komt in deze visie aan de orde hoe de gemeente werkt aan de kwaliteit van leefomgeving (paragraaf 3.2) en aan het bevorderen van werkgelegenheid in de gemeente en de regio (hoofdstuk 5).

Bij het garanderen van bereikbaarheid is de gemeente sterk aangewezen op samenwerking met rijksoverheid, provincie en andere gemeenten. Daarbij wordt ingezet op instandhouding en verbetering van een wegennetwerk met voldoende capaciteit. De A2 en A73 vormen hierbij twee belangrijke verkeersaders die door inwoners van de gemeente worden gebruikt voor woon-werkverkeer of in de vrije tijd. Daarnaast is het voor de mobiliteit van inwoners van wezenlijk belang dat de gemeente en regio beschikken over goede bus- en treinverbindingen. Door de Limburgse “OV-concessie 2016-2031” is adequaat openbaar vervoer in de regio voor lange periode gegarandeerd.

3.2 Ruimtelijke ontwikkelingen

De gemeente heeft een uitgebreid takenpakket dat is gericht op ontwikkelingen met een ruimtelijke impact. Binnen dat kader moet de gemeente inwoners beschermen tegen onveilige en hinderlijke situaties en zorgen voor een adequate ruimtelijke inpassing van nieuwe functies. Het stelsel van regels dat hiermee verband houdt, wordt fors gewijzigd als de nieuwe Omgevingswet wordt ingevoerd (in 2019). Rijk en gemeenten moeten de implementatie van deze wet in goede banen leiden.

Initiatieven door inwoners, ondernemers of instellingen die leiden tot verbeteringen in de leefomgeving worden door de gemeente begeleid en gesteund. Daar waar meerdere ontwikkelingen in een gebied samen komen -en samenwerking tussen betrokken personen en partijen vergen- functioneert de gemeente als verbinder en coördinator. Dit komt tot uiting bij gebiedsontwikkelingen in dorpskernen, rondom werklocaties (bedrijventerreinen) of in het buitengebied (bijvoorbeeld vanwege hoogwateropgaven of recreatieve ontwikkeling).

3.3 Kwaliteit leefomgeving

De kwaliteit van de leefomgeving blijkt voor veel inwoners een belangrijke reden om in de gemeente Maasgouw te wonen. De gemeente wordt gekenmerkt door weidse uitzichten over de Maasplassen in een landschap met karakteristieke dorpskernen en veel groen. Vooral die combinatie van kwaliteiten maakt Maasgouw tot een aangename gemeente om te wonen en leven, mede dankzij de vele mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding die hierdoor worden geboden. Het behouden en versterken van deze ruimtelijke kwaliteit vormt daarmee een bijzonder doel voor de gemeente.

De aanwezigheid van water, groen en natuur in de omgeving nodigt mensen van jong tot oud uit om naar buiten te gaan, om meer te bewegen en om contacten met elkaar te leggen. Dat heeft een positief effect op de gezondheid. Ook zorgt dit voor een betere uitstraling van buurten en voor een hogere waarde van woningen. Bovendien leidt dit tot meer sociale cohesie omdat veel inwoners bereid zijn om zich gezamenlijk in te zetten voor natuur en groen in de omgeving.

Door het profiel van "blauwe" en "groene" gemeente te verstevigen, kan de gemeente zich in positieve zin onderscheiden als woon- en verblijfsgemeente. Daardoor wordt de aantrekkingskracht voor inwoners, woningzoekenden én toeristen vergroot. Bij dit streven passen eveneens maatregelen op het gebied van duurzaamheid. Ook is in dit verband aandacht nodig voor de herontwikkeling van leegstaande gebouwen omdat leegstand een negatief effect op de omgeving kan hebben. Vaak gaat het daarbij om gebouwen met bijzondere cultuurhistorische waarde zoals kastelen of kloosters en wellicht kunnen in de toekomst ook kerkgebouwen met leegstand te maken krijgen.

3.4 Publieke voorzieningen op maat

Het woon- en leefklimaat wordt ook voor een deel bepaald door de aanwezigheid van voorzieningen (accommodaties) in de dorpskernen. Daarbij gaat het om voorzieningen met een private exploitatie (zoals supermarkt, detailhandel of horeca) en om voorzieningen die van publieke financiering afhankelijk zijn (zoals gemeenschapshuizen, scholen of sportaccommodaties). Het aanbod van voorzieningen is in steden groter dan in dorpen. Binnen de gemeente bestaan duidelijke verschillen tussen het voorzieningenniveau in kernen als Maasbracht en Heel enerzijds en kleinere dorpen anderzijds. Inwoners worden steeds mobieler en houden er rekening mee dat ze voor bepaalde voorzieningen (zorg, winkels, cultuur) naar de stad of een ander dorp moeten reizen. Ook wordt steeds meer gebruik gemaakt van bestellingen via internet en bezorgdiensten aan huis.

Bij het instandhouden van voorzieningen in de kernen bestaat een sterke afhankelijkheid van de inwoners. Als er onvoldoende gebruikers zijn (of onvoldoende vrijwilligers die meehelpen bij de exploitatie van publieke voorzieningen) komt de levensvatbaarheid in het geding. Vanuit dat vertrekpunt ziet de gemeente het als een opgave om in iedere dorpskern een voorziening op maat te hebben voor lokale verenigingen en gemeenschapsactiviteiten. Daarnaast zorgt de gemeente voor een netwerk aan sportaccommodaties in de gemeente (voetbalvelden, tennisvelden, sportzalen). Over de instandhouding van basisscholen in de kernen heeft de gemeente geen beslissende stem, maar de gemeente speelt wel nog een rol bij de financiering van onderwijshuisvesting (met name bij eventuele nieuwbouw of uitbreiding).

4

STERKE SOCIALE STRUCTUUR

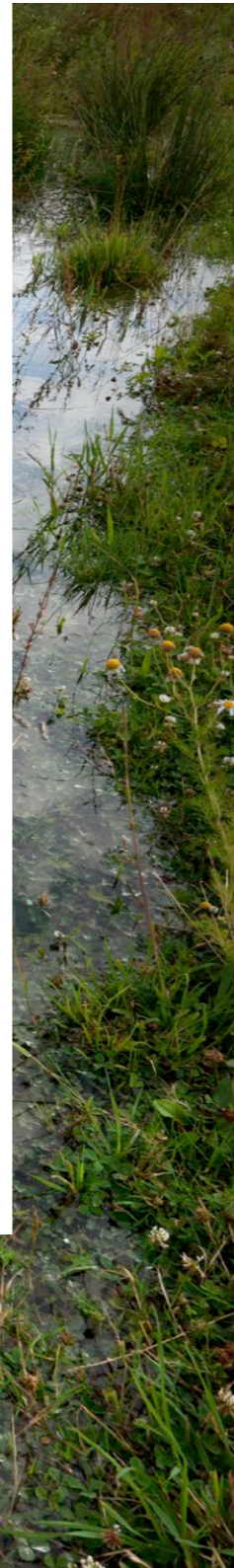
Het staatsbestel in Nederland kan getypeerd worden als een verzorgingsstaat en het streven naar een participatiesamenleving kan niet verbloemen dat de overheid nog steeds veel taken op het gebied van zorg en ondersteuning uitoefent. Binnen dat geheel is in de afgelopen jaren een fors deel van het takenpakket overgedragen van de rijksoverheid naar de gemeenten (decentralisaties). Voor de uitvoering van deze taken op het gebied van zorg, jeugd en werk en inkomen zijn echter minder middelen beschikbaar dan voorheen. De gemeenten staan hierdoor voor de uitdaging om met minder middelen toch te komen tot een verantwoorde uitvoering van nieuwe taken. Daarbij is het de bedoeling om te komen tot een sterke structuur in het sociaal domein die is gebaseerd op de eigen kracht van mensen en op de kracht van sociale netwerken. In aanvulling daarop biedt de gemeente in samenwerking met professionele aanbieders een pakket van algemene voorzieningen en maatwerkoplossingen voor zorg en ondersteuning.

4.1 Transformatie sociaal domein

Binnen het sociaal domein zijn de afgelopen jaren veel wettelijke veranderingen doorgevoerd. Dat heeft geleid tot nieuwe taken en nieuwe organisatiestructuren, maar vraagt ook om een andere manier van denken en handelen door de betrokken partijen. Daarbij is de volgende verdeling mogelijk van personen en partijen die in het sociaal domein centraal staan:

- burgers en sociaal netwerk
- professionele aanbieders
- gemeente en regiepartijen.

De nieuwe denk- en handelswijze die nodig is binnen het sociaal domein vraagt om een transformatie die vanuit verschillende invalshoeken kan worden bekeken. In de tabel op pagina 15 wordt aangegeven welke (culturele) veranderingen door betrokkenen doorgevoerd moeten worden.

Burger/ sociaal netwerk

- Niet alleen kijken naar beperkingen, maar ook naar mogelijkheden
- Zelfredzaamheid, meer eigen verantwoordelijkheid
- Wederkerigheid (benutten van elkaars kwaliteiten)
- Sociale verbanden weer/meer betrekken bij zorg voor elkaar.

Professionals/ aanbieders

- Dichtbij de burgers (in wijken/dorpen)
- Burgers regie over eigen leven laten behouden (minder overnemen)
- Handelingsruimte aan professional geven
- Minder sturen op "uren", meer op resultaat voor burger
- Integraal (samen) werken.

Gemeente/ regiepartijen

- Integraal beleid (principe van één gezin, één plan)
- Loslaten (meer eigen verantwoordelijkheid burgers)
- Loslaten waar het kan, maar ook ingrijpen waar nodig
- Partner in plaats van opdrachtgever.

De bovenstaande principes moeten gaan leiden tot een manier van werken waarin niet meer het aanbod door overheden en aanbieders centraal staat, maar de vraag van mensen die zorg of hulp nodig hebben. Dit vraagt om een trapsgewijze manier van werken waarbij eerst wordt gekeken wat op eigen kracht mogelijk is en daarna wat het sociaal netwerk (familie, vrienden, buurtbewoners) kan betekenen. Vervolgens wordt beoordeeld of algemene voorzieningen tot resultaat kunnen leiden of dat individuele voorzieningen op maat beschikbaar moeten worden gesteld. Daardoor blijft de eigen kracht van mensen centraal staan, maar wordt ook een vangnet geboden waardoor niemand "in de kou blijft staan". Met deze manier van werken kan een sterke structuur in het sociaal domein ontstaan en kan een efficiënte verdeling van beschikbare middelen worden gewaarborgd.

4.2 Integratie en coördinatie

Het sociaal domein heeft een breed bereik en raakt veel leefdoelgebieden van mensen: werk en inkomen, financiën, lichamelijke en geestelijke gezondheid, wonen, huishouden, dagelijkse levensbehoeften, mobiliteit, sociale participatie, opvoeden en regie over eigen leven. Voor de gemeente ligt hier de uitdaging om de vertaling te maken van de systeemwereld (regels, procedures), naar de leefwereld van mensen. Ook ligt bij de gemeente de verantwoordelijkheid om te komen tot een integrale aanpak voor alle leefdoelgebieden.

De rol van de gemeente binnen het sociaal domein is deels traditioneel (verzorgingsstaat) en deels ondersteunend van aard, maar vraagt ook om samenwerking met aanbieders van zorg en hulp. Daarbij is coördinatie door de gemeente nodig om tot een integrale, effectieve en efficiënte aanpak te kunnen komen. Dat vraagt om een gestructureerde en planmatige aanpak, maar ook om ruimte om te verkennen welke oplossingen in de praktijk het beste werken.

Bedrijven zorgen voor werkgelegenheid en welvaart. Na jaren van recessie, toont de economie in Nederland op dit moment (najaar 2016) weer tekenen van herstel en dat biedt het bedrijfsleven nieuwe kansen. Ondernemers zijn aan zet om in te spelen op de steeds veranderende marktomstandigheden. Overheden spelen daarbij een faciliterende rol en zorgen voor randvoorwaarden die nodig zijn voor economische ontwikkeling.

Het economisch profiel van de gemeente Maasgouw en de regio Midden-Limburg (bijlage B) vormt een belangrijk vertrekpunt voor deze visie. Daaruit blijkt onder meer dat de gemeente wordt gekenmerkt door veel "uitgaande pendel": ruim 60 % van de beroepsbevolking werkt buiten de gemeente. Dit maakt duidelijk dat gemeentegrenzen in het economisch domein van ondergeschikt belang zijn: werkgevers en werknemers denken en handelen grensoverschrijdend. Dat vraagt ook om een gemeente die regionaal denkt en opereert.

De gemeente spant zich samen met andere overheden in om het bedrijfsleven in de regio sterk en vitaal te houden en zoekt daarbij afstemming met ondernemers en onderwijsinstellingen. Daarbij wordt gewerkt aan twee centrale opgaven: het bieden van een ruimtelijke randvoorwaarden die bedrijven nodig hebben om te kunnen werken en het bieden van een pakket van organisatorische maatregelen die zorgen voor een versterking van ondernemerschap en voor arbeidsmarktoptimalisatie.

5.1 Ruimte om te werken

Bedrijven hebben ruimte nodig om te kunnen werken. Samen met buurgemeenten zorgt de gemeente Maasgouw voor ruimtelijke omstandigheden die hiervoor nodig zijn. Dat komt met name tot uitdrukking in de gezamenlijke ontwikkeling en beheer van bedrijventerreinen binnen de Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML). Daarnaast wordt met provincie en andere gemeenten afstemming gezocht bij het opzetten en uitvoeren van ruimtelijk beleid dat nodig is voor economische ontwikkeling.

Binnen de afspraken over de regionale samenwerking ligt op lokaal niveau het accent op de herstructurering van de bedrijventerreinen in het "kwadrant A2-Maas" bij Maasbracht en Wessem. Daarbij wordt door de gemeente gewerkt aan zonering en profilering en is het streven om de beschikbare ruimte zoveel als mogelijk in te zetten voor watergelieerde bedrijven die passen in het profiel van het betreffende terrein. Initiatieven en bedrijfsverplaatsingen die passen in deze profilering kunnen op begeleiding en steun van de gemeente rekenen.

Speciale ruimtelijk-economische aandachtspunten op lokaal niveau zijn de positie van de zorgsector in Heel (met de zorginstellingen als grootste werkgevers van de gemeente) en de positie van de detailhandel in de dorpskernen, niet alleen vanwege de economische betekenis, maar ook vanwege de betekenis voor de leefbaarheid van de kernen.

5.2 Arbeidsmarkt en ondernemerschap

Ook het functioneren van de arbeidsmarkt is bepalend voor de vitaliteit van de economie. Daarbij moeten vraag naar en aanbod van arbeidskrachten op elkaar afgestemd worden. Ontgroening en uitstroom van ouderen zijn van invloed op het aantal arbeidskrachten dat beschikbaar is. Tevens bestaat in de regio een "mismatch" tussen de gevraagde en de geboden kwalificaties van arbeidskrachten. Gemeenten, werkgevers en onderwijsinstellingen proberen deze mismatch op de arbeidsmarkt gezamenlijk terug te dringen. Ook wordt daarbij -binnen het kader van het regionaal arbeidsmarktbeleid- gewerkt aan het verbeteren van de positie van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.

Om het ondernemerschap in de regio te verbeteren werkt de gemeente samen met ondernemers, andere overheden en onderwijsinstellingen in een regionale "triple helix" structuur (Keyport). Daarbij wordt een pakket aan organisatorische maatregelen aangeboden dat is gericht op het bevorderen van kennismaking en (keten)samenwerking tussen bedrijven en instellingen. Ook wordt kennisontwikkeling, innovatie en onderzoek gestimuleerd. Naast de ondersteuning in regionaal verband blijft ook op gemeentelijk niveau aandacht uitgaan naar het versterken van ondernemerschap. Ondernemers in Maasgouw worden gesteund bij initiatieven indien de maatschappelijke voordelen duidelijk aangetoond worden en het initiatief past binnen de ruimtelijke kaders die van toepassing zijn.

Naast verplichtingen (werk, onderwijs, huishouden, zorgtaken) en persoonlijke tijd (eten, drinken, slapen) beschikken Nederlanders over relatief veel vrije tijd. De gemeente Maasgouw en het omliggende gebied bieden uitstekende mogelijkheden om die vrije tijd te besteden. Het landschap met veel water en natuur nodigt uit tot sportieve ontspanning. De Maasplassen hebben veel potentie als grootste watersportgebied in de wijde omtrek. Maar ook op het gebied van uitgaan en cultuur (historie en verenigingsleven) hebben de dorpen en steden in de regio veel te bieden. Binnen dat geheel heeft Roermond zich ontwikkeld als winkelstad die veel bezoekers (van binnen en buiten de regio) weet te trekken.

Door de centrale ligging in een dynamisch vrijetijdsgebied onderscheidt Maasgouw zich als woongemeente van veel andere gemeenten. Inwoners van Maasgouw hebben in de directe omgeving van de eigen woning of op korte reisafstand tal van mogelijkheden op het gebied van sport, cultuur, uitgaan en "shopping". Door de unieke combinatie van het blauw van de Maasplassen, het groen van natuur, het goud van cultuur en het zilver van winkelstad Roermond weet de regio ook veel bezoekers aan te spreken. Hierdoor groeit ook het bestedingsniveau en verbetert de economische positie van de vrijetijdsector.

6.1 Meer te beleven, meer dynamiek

De gemeente wil er samen met partners voor zorgen dat er in de regio (nog) meer te beleven is voor inwoners en bezoekers. Daarbij vormt het een opgave om ook buiten het zomerseizoen en bij minder goed weer te komen tot een aansprekend aanbod van activiteiten. De kracht van het gebied ligt vooral in het onderscheidend vermogen van de Maasplassen. Bij het benutten van die kracht wordt een bijzonder accent gelegd op de aspecten "sport" en "jongeren".

De Maasplassen kunnen worden gezien als een omvangrijk sportterrein dat maar deels wordt benut. Daarbij biedt het gebied veel mogelijkheden voor watersporten, maar zoeken ook veel mensen de oevers op voor populaire sporten als fietsen, wandelen of hardlopen. Door sporten (op of aan het water) met een pakket aan maatregelen te stimuleren, komt er meer sportieve dynamiek in het gebied en gaan mensen meer bewegen. Dat heeft niet alleen een gunstig effect op de gezondheid, maar verbetert ook het imago van het gebied voor inwoners en bezoekers.

Gelet op demografische trends vormt het een uitdaging om de gemeente aantrekkelijk te houden voor jongeren in alle leeftijdsgroepen. Het bieden van aansprekende mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding kan daaraan bijdragen. Dat vraagt om moderne leisurezones en -locaties (outdoor en indoor) die aansluiten bij trends onder jongeren. Ook is het nodig om te beschikken over voldoende voorzieningen voor ontmoeting, sport en spel op loop- of fietsafstand van de woning. Daarnaast is het nodig om een regionaal programma van evenementen en activiteiten aan te bieden dat deze doelgroepen weet aan te spreken.

De gemeente zet in op het vergroten van de dynamiek en belevingswaarde van Maasgouw (en omgeving) als vrijetijdsgebied. Daarom wordt gezorgd voor een recreatieve infrastructuur die locaties toegankelijk maakt en met elkaar verbindt. Daarnaast worden ondernemers en organisaties gestimuleerd om het aanbod van activiteiten uit te breiden. Dat gaat ook gepaard met maatregelen op het gebied van branding en marketing die imago en bekendheid van het gebied moeten verbeteren.

6.2 Motoren voor vrijetijdseconomie

Bedrijven in de vrijetijdsector vergroten de attractiviteit van de regio voor inwoners en bezoekers en bieden daarnaast werkgelegenheid voor de inwoners. In de nabije omgeving van de gemeente Maasgouw bevinden zich belangrijke motoren voor de regionale vrijetijdseconomie (zoals Designer Outlet Roermond) die veel bezoekers trekken en ook werk aan inwoners van Maasgouw bieden. Binnen de gemeente vormt het een uitdaging om de positie van de vakantieparken te versterken. Toeristen die op deze parken verblijven, zorgen niet alleen voor werk en bestedingen bij deze parken, maar ook bij bedrijven in de omgeving (zoals in de nabijgelegen dorpen). Nieuwe vakantieparken (zoals bij Thorn) bieden daarvoor kansen, maar het is ook nodig om de vitaliteit van bestaande parken (zoals bij Heel en Stevensweert) te verbeteren. Daarbij is een gezamenlijke inspanning van gemeente en eigenaren nodig die moeten leiden tot meer kwaliteit en nieuwe perspectieven.

7 BESTUUR EN ORGANISATIE

In de vorige hoofdstukken zijn maatschappelijke opgaven beschreven die vragen om een aanpak van de gemeente. In het verlengde daarvan zijn ook enkele bestuurlijk-organisatorische opgaven herkenbaar. Die hebben betrekking op de relatie tussen burgers en bestuur, de zelfstandigheid van het gemeentebestuur, de sturing van verbonden partijen en het functioneren van de ambtelijke organisatie.

7.1 Relatie tussen bestuur en burger

De vitaliteit van de lokale democratie staat onder druk. Bij de laatste twee raadsverkiezingen in de gemeente Maasgouw was de opkomst 53,8 % (2010) en in 51,6 % (2014) van het aantal kiesgerechtigden. De vraag doemt op: is er minder interesse is voor lokale politiek en lokaal bestuur? In dit verband beschouwt de Vereniging van Nederlandse Gemeenten het versterken van de lokale democratie als dé opgave voor 2020. Daarbij is de centrale vraag: hoe kan het lokale bestuur beter aansluiten bij de leefwereld van burgers?

De gemeente Maasgouw legt op verschillende manieren verbindingen met de leefwereld van burgers. Dat gebeurt door dagelijks contacten te onderhouden met mensen die in de gemeente wonen, werken en leven. Daarbij zijn bestuurders en ambtenaren nodig die ook buiten het gemeentehuis actief zijn. Die kennis maken met mensen; hun zorgen vernemen, hun passies en trots horen. Die daarvoor gesprekken aangaan in dorpen of buurten, bij bedrijven of instellingen en zelfs bij mensen thuis. Op die manier kan vaak het beste worden ervaren welke omstandigheden de gedachten en gevoelens van burgers bepalen.

Met iedereen die wil meepraten over de gemeentelijk besluitvorming gaat de gemeente in vroegtijdig stadium in gesprek. Dat gebeurt op een open en transparante manier in thematische bijeenkomsten die voor iedereen toegankelijk zijn. Daarmee wil en kan de gemeente duidelijk maken dat ze steeds een algemene belangenafweging moet maken waarbij individuele (vaak tegenstrijdige) belangen op een neutrale wijze tegen elkaar worden afgewogen.

7.2 Zelfstandig bestuur dicht bij burgers

De gemeente Maasgouw bestaat uit negen dorpskernen, enkele buurtschappen en solitaire woningen. De inwoners identificeren zich sterk met de dorpskernen waarin ze wonen en ook het gemeenschaps- en verenigingsleven organiseert zich vooral op kernniveau. In totaal hebben deze kernen 23.757 inwoners (2016). Door het aantal en de omvang van de kernen is het voor bestuurders goed mogelijk om op de hoogte te blijven van de specifieke ontwikkelingen en vraagstukken binnen iedere dorpskern. Gesteld kan worden dat de afstand tussen burgers en lokaal bestuur in de gemeente Maasgouw relatief klein is. Daardoor is deze afstand overbrugbaar en kunnen bestuurders aanspreekbaar en betrokken blijven.

Als het aantal dorpskernen dat een gemeente moet besturen als gevolg van herindeling toeneemt, ontstaat het risico dat de banden tussen de bestuurders en burgers gaan verslappen en dat de betrokkenheid van bestuurders bij het leven in de dorpen (noodgedwongen) minder wordt. Dat zou voor de gemeente een achteruitgang betekenen ten opzichte van de huidige situatie. Daarom wil de gemeente Maasgouw als lokaal bestuur zelfstandig blijven. In een gemeente met de omvang van Maasgouw is het mogelijk om de verbindingen tussen burgers en bestuurders sterk te houden.

7.3 Sturing van verbonden partijen

Om de positie van zelfstandig bestuur te kunnen bestendigen, is de samenwerking met buurgemeenten in de afgelopen jaren geïntensiveerd. Daardoor moet het gemeentebestuur functioneren in een organisatorische situatie die fors is veranderd. Naast de verantwoordelijkheid voor de sturing van de “moeder”-organisatie draagt het bestuur van Maasgouw ook medeverantwoordelijkheid (samen met Echt-Susteren en Roerdalen) voor ambtelijke diensten die in MER-verband opereren. Daarnaast bestaat ook medeverantwoordelijkheid voor andere verbonden partijen als: Veiligheidsregio, Westrom (werkvoorziening), BSGW (belastingen), OML (bedrijventerreinen) en Reinigingsdienst Maasland (afvalinzameling).

Het gemeentebestuur staat voor de uitdaging om de gemeentelijke “moeder”-organisatie én de verbonden partijen effectief en efficiënt te laten opereren bij de aanpak van maatschappelijke opgaven. Het sturen van verbonden partijen is lastiger omdat de gemeente hierbij niet alleen “aan het roer” staat en de besturing samen met anderen moet uitvoeren. Dat vraagt om een doordachte systematiek van sturing en verantwoording (met behulp van planning- en controlinstrumenten) die wordt afgestemd met andere gemeentebesturen. Vanuit de ambtelijke organisatie moeten de bestuurders in positie worden gebracht om dit instrumentarium goed te kunnen toepassen.

7.4 Ambtelijke organisatie

De gemeentelijke organisatie moet worden gevormd door professionals die zijn gespecialiseerd in de uitoefening van een publieke taak en in de aanpak van maatschappelijke opgaven. Daarbij past een constant streven naar het verbeteren van de dienstverlening aan burgers met oog voor technologische ontwikkelingen. Daarnaast wordt een adequate toepassing van wetten en regels verwacht, maar ook maatwerk dat is toegespitst op de omstandigheden van een situatie.

Van ambtenaren wordt eveneens gevraagd dat ze betrokkenheid tonen en beschikken over inlevingsvermogen. Dat ze een vertaling kunnen maken van de belevingswereld van burgers en ondernemers naar de systeemwereld van regels, procedures en structuren. Ook wordt van ambtenaren verwacht dat ze -daar waar van toepassing- opereren als daadkrachtig partner voor mensen die met de gemeente meewerken aan de aanpak van maatschappelijke opgaven.

Door de veranderingen in de samenleving krijgt de ambtelijke organisatie continu te maken met nieuwe inzichten en nieuwe eisen. Om daarop te kunnen inspelen heeft de organisatie ruimte nodig om te leren. In een constant leerproces moeten ambtenaren niet alleen hun vakbekwaamheid op peil houden, maar ook geoefend worden in de rollen die van de gemeente worden verwacht.

De verwachting bestaat dat de gemeente vooruitstrevend is bij de aanpak van opgaven. Dat betekent dat de organisatie ook de durf moet hebben om risico's te nemen. Dat kan alleen als er ruimte wordt geboden om te experimenteren met vernieuwingen in de werkwijze.

Het bovenstaande kan worden vertaald in de volgende “kernopdracht” voor de organisatie:

De gemeente Maasgouw wordt gevormd door professionals die zijn gespecialiseerd in publieke taken en de aanpak van maatschappelijke opgaven. Die inlevingsvermogen hebben en goed met mensen kunnen omgaan. Weten wat er leeft en speelt in de samenleving. Van “buiten naar binnen” denken en handelen. Die opereren als daadkrachtige partner voor iedereen die zich inzet voor een sterk, sociaal en vitaal Maasgouw.

8.

STATUS EN MOTTO

8.1 Status

Deze strategische visie biedt een algemene beschrijving van de koers van de gemeente Maasgouw in de komende jaren. Omdat het een lange-termijn visie betreft heeft deze een hoog abstractieniveau. Er is bewust gekozen voor een beknopt visiedocument op hoofdlijnen dat genoeg ruimte geeft voor nadere uitwerking.

Deze visie beschrijft deels een koers die de gemeente al is ingezet, maar vraagt ook op sommige punten om een wijziging van de koers. In bijlage C wordt een indicatieve opsomming gegeven van speerpunten die uit deze visie kunnen worden herleid. Daar waar al invulling wordt gegeven aan deze speerpunten kan deze visie worden gezien als een bevestiging om door te gaan op de ingeslagen weg. Daarnaast moet op sommige werkvelden worden (door)gewerkt aan nieuwe plannen of trajecten die invulling geven aan de bedoelingen van deze visie.

8.2 Motto

Opgaven en takenpakket zijn voor de meeste gemeenten grotendeels vergelijkbaar, maar door houding en werkwijze van bestuurders en ambtenaren kan een gemeente zich van andere gemeenten onderscheiden. Om maatschappelijke en bestuurlijke opgaven te kunnen aanpakken moet de gemeente samenwerken met burgers, ondernemers en (andere) professionals in steeds veranderende omstandigheden. De manier waarop deze samenwerking wordt ingevuld is sterk bepalend voor het onderscheidend vermogen van de gemeente Maasgouw.

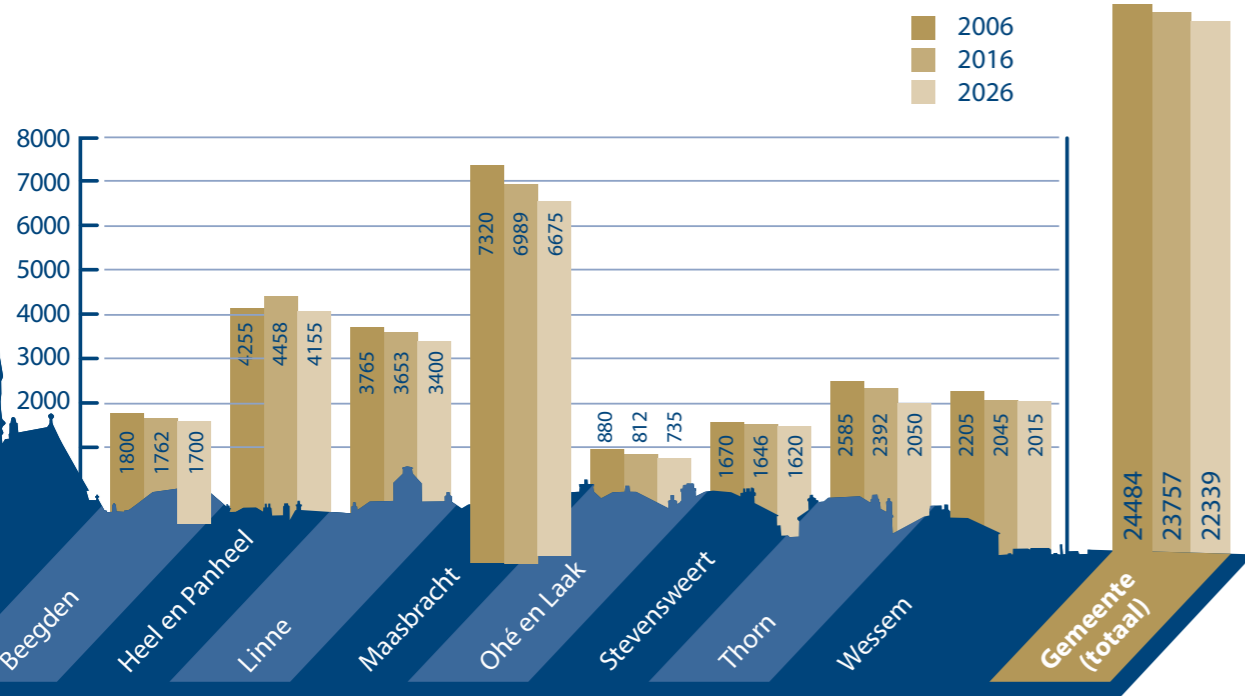
Vanuit de bovenstaande optiek vormt "Samen maken we Maasgouw!" een geschikt motto voor deze strategische visie. Het maakt duidelijk dat we Maasgouw samen maken tot wat het is, maar kan ook gelezen worden als een oproep om samen te werken aan een beter Maasgouw.

Het is de bedoeling om na verloop van tijd weer de balans op te maken. Het zou mooi zijn als we dan samen kunnen vaststellen: **Het is uitstekend wonen, leven en werken in Maasgouw.** In een gemeente waar mensen oog en oor hebben voor elkaar en trots zijn op wat ze samen bereiken. Waar burgers, ondernemers, professionals, bestuurders en ambtenaren zij aan zij staan omdat ze weten wat die collectieve energie oplevert. **Samen maken we Maasgouw!**

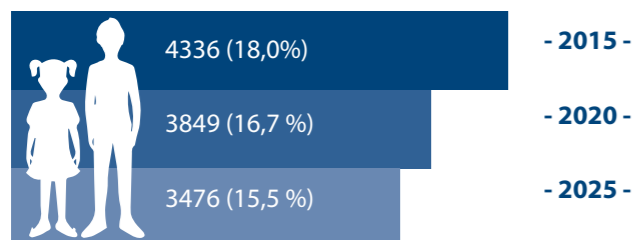
BIJLAGEN

DEMOGRAFISCHE TRENDS EN PROGNOSES

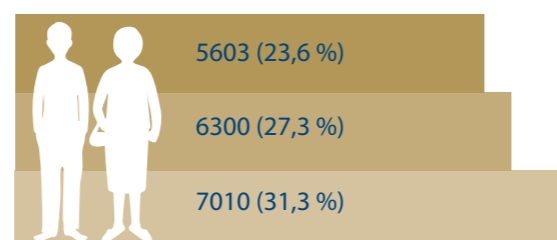

N.B. 2006 en 2016 werkelijke aantallen. Aantallen voor 2026 zijn indicaties gebaseerd op CBS-berekeningen uit 2014. Bij die berekeningen zijn niet alle factoren meegenomen die het aantal inwoners kunnen gaan beïnvloeden.

Aantal inwoners jonger dan 20 jaar

Aantal inwoners 65 jaar en ouder

N.B. Percentages zijn van het totale aantal inwoners in het desbetreffende jaar.

ECONOMISCH PROFIEL GEMEENTE EN REGIO

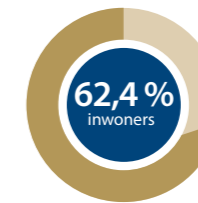
10.700 personen

Beroepsbevolking woonachtig in Maasgouw

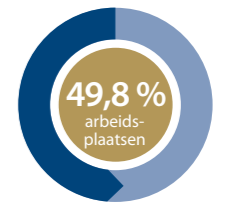

8.640 arbeidsplaatsen

Werkgelegenheid in Maasgouw

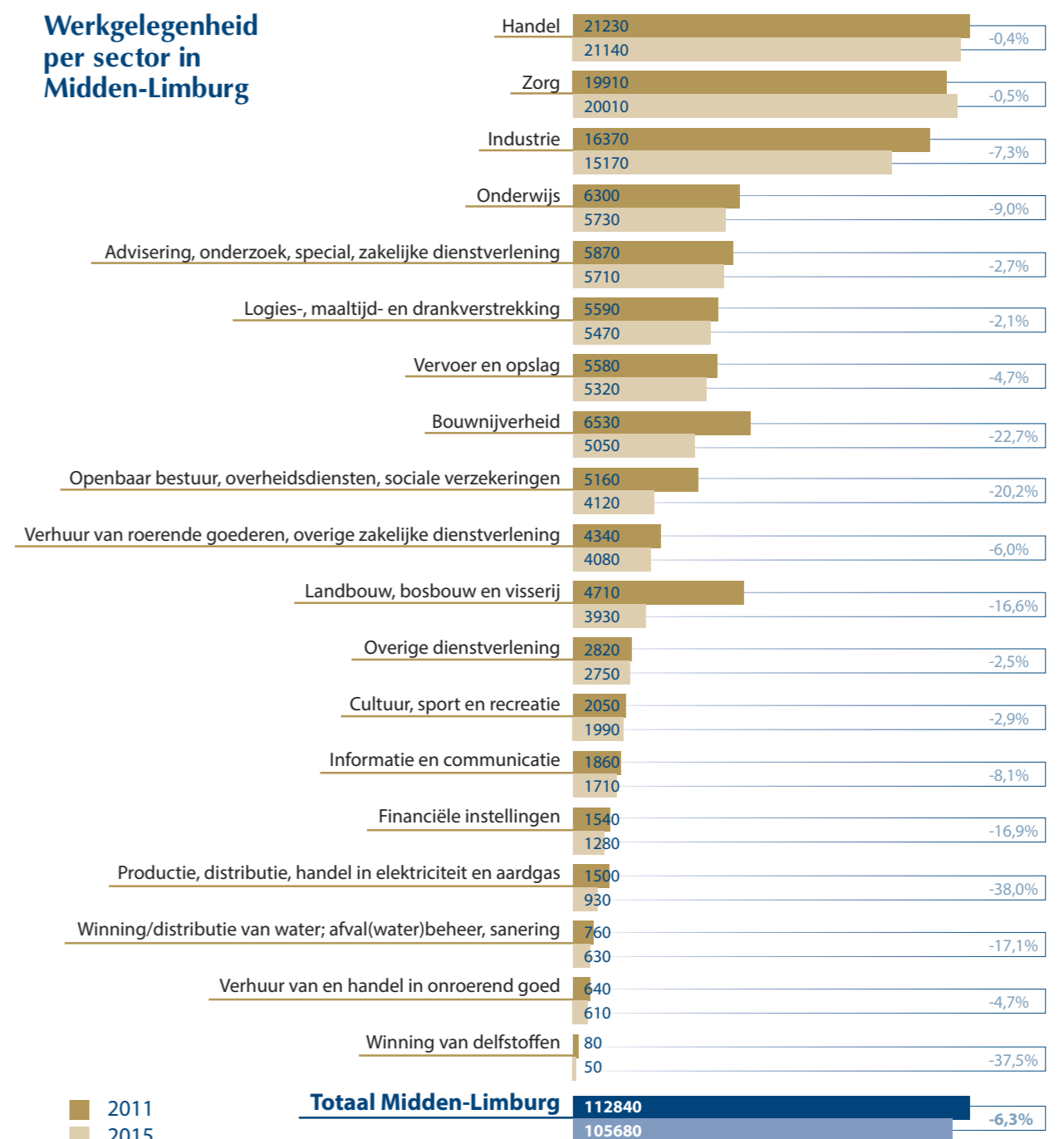

Inwoners uit Maasgouw die in een andere gemeente werken (uitgaande pendel)

Arbeitsplaatsen in gemeente die worden ingevuld door mensen die buiten de gemeente wonen (inkomende pendel)

Werkgelegenheid per sector in Midden-Limburg

2011
2015

SPEERPUNTEN UIT VISIE

Deze bijlage geeft een opsomming van speerpunten die -gelet op de actuele omstandigheden- uit de strategische visie kunnen worden herleid. Vanuit die optiek heeft deze opsomming een korte-termijn perspectief en vormt deze geen onderdeel van de strategische visie als die op de lange-termijn is gericht. Als gevolg van gewijzigde omstandigheden kunnen in de komende jaren weer nieuwe speerpunten ontstaan die invulling geven aan de lange-termijn doelen van de gemeente

Samen leven, samen werken

Rolverdeling	Inzetten van Organisatieontwikkeling (diverse sporen) en aanbieden van leer- en opleidingstrajecten.
Gemeente als partner	Voortzetten van traject Burgerparticipatie. Opstellen en uitvoeren van Transformatieplan Sociaal Domein (invulling partnerschap voor burgers en professionals). Voortzetten van trajecten binnen economisch domein gericht op (projectmatige en structurele) samenwerking met ondernemers en andere organisaties.

Uitstekend woon- en leefklimaat

Wonen in Maasgouw	Voortzetten van trajecten gericht op planvoorraad, vraaggericht aanbod van woningen en promotie als woongemeente.
Ruimtelijke ontwikkelingen	Coördinatie van gebiedsontwikkelingen door gemeente en stimulering en begeleiding van nieuwe initiatieven.
Kwaliteit leefomgeving	Prioriteit voor verbetering ruimtelijke kwaliteit in beleids- en beheersplannen, uitrol methodiek "groenste dorp" over gemeente, actieve aanpak voor herontwikkeling leegstaande gebouwen.
Voorzieningen op maat	Voortzetten van "maatwerk" aanpak van accommodaties in dorpskernen in samenspraak met gebruikers.

Sterke sociale structuur

Transformatie	Opstellen en uitvoeren Transformatieplan Sociaal Domein in samenspraak met betrokken partijen.
Integratie en coördinatie	Voortzetten en optimaliseren van de coördinerende rol van gemeente binnen het sociaal domein.

Vitale regionale economie

Ruimte om te werken	Opstellen en uitvoeren van regionale economische agenda met op lokaal niveau accent op herstructurering van bedrijventerreinen.
Arbeidsmarkt	Invulling geven aan een regionale arbeidsmarktbeleid met speciale aandacht voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.
Ondernemerschap	Opstellen en uitvoeren van regionale economische agenda met op lokaal niveau steun voor initiatiefnemers.

Dynamisch vrijetijdsgebied

Meer te beleven	Opstellen en uitvoeren van actieprogramma Toerisme en Recreatie gericht op infrastructuur en het stimuleren van ondernemers en organisaties, met aandacht voor gebiedsbranding en -marketing.
Vitale vakantieparken	Naast de aanpak van onveiligheid en onrechtmatigheid inzetten op gezamenlijke verbetering kwaliteit en perspectieven binnen kader van actieprogramma Toerisme en Recreatie.

Bestuur en organisatie

Relatie bestuur-burger	Het blijven onderhouden van contacten "buiten het gemeentehuis" en toepassen van gedragslijn die is gericht op het tijdig betrekken van burgers bij gemeentelijke beleids- en besluitvorming.
Zelfstandig bestuur	Geen speerpunten ter verdere uitwerking.
Sturing verbonden partijen	Doorontwikkeling van instrumentarium dat bestuurders nodig hebben om sturing te kunnen geven aan verbonden partijen
Ambtelijke organisatie	Aanbieden van leer- en opleidingstrajecten en ruimte bieden om te experimenteren met vernieuwingen in werkwijze.

Gemeente Maasgouw

Markt 36, 6051 DZ Maasbracht
Postbus 7000, 6050 AA Maasbracht

info@gemeentemaasgouw.nl
www.gemeentemaasgouw.nl

Auteur: afdeling Ontwikkeling / RH
Datum: 17 november 2016

